

DE SERMONE DOMINI IN MONTE

Gis superflua contemnere conuenit, Verumtamen ea quae nostra dixi, eo genere includenda sunt, quo dominus ipse prescripti dicens, Si quis vult iudicio tecum contendere, & tunicam tuam tollere. Omnia ergo intelliguntur, de quibus iudicio nobiscum contendit potest: ita ut a nostro iure in ius illius transcant, qui contendit vel pro quo contendit: sicut est vestris, domus, fundus, iumentum, & generaliter omnis pecunia. Quod vtrum etiam de seruis accipiendum sit, magna quæstio est, Non enim Christianum oportet sic possidere seruum, quomodo eorum aut argentum: quamquam fieri possit, ut maiore precio valeat equus quam seruus, & multo magis aliquod aureum vel argentum. Sed ille seruum si rectius & honestius, & ad deum coledum accommodatus abs te domino educatur aut regitur, q[uod] ab illo potest qui eum cupit auferre: necio vtrum quisquam dicere audeat, ut vestimentum eum debere contemni. Hominem namque homo tanquam fementipsum diligere debet, cui ab omni domino, facie ea quæ sequuntur ostendunt, etiam ut inimicos diligat imperatur, Sanè animaduertendum est, omnem tunicam vestimentum esse, non omne ve-
Hstimentum tunicam esse. Vestimentum ergo nomen plura significat quamvis nomen tunicae. Et ideo sic dicunt illi arbitror, Et qui voluerit tecum iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, remitte illi & vestimentum: tanquam si dicaret, qui voluerit tunicam tuam tollere, remitte illi, & si quid aliud indumentum habes. Ideo nonnulli pallii interpretati sunt, quod Graece possum est iuxta ipsorum. Et qui te angariauerit, inquit, mille passus, vade cum illo alia duo. Et hoc vtique non tam vt pedibus agas, quam ut animo sis paratus. Nam in ipsa Christiana historia in qua est authoritas, nihil tale inuenies factum à sanctis, vel ab ipso domino in homine, quem suscipere dignatus est, ut viuendi nobis præberet exemplum: cum tamen omnibus ferre locis eos inuenias paratos fuisse æquo animo tolerare quicquid eis improbe fuisse ingetum. Sed verbi gratia dictum putamus, vade cum eo alia duo: an tria compleri voluit, quo numero significatur perfectio: ut meminerit quicque cum hoc facit perfecta se implere iustitia, misericorditer perferendo infirmitates eorum quos vult sanos fieri. Potest videri propterea etiam tribus exemplis hæc præcepta iustinianæ, Quorum I primi est, si quis te percussit in dexterâ maxilla, Secundū, si quis tunicam tuam tollere voluerit, Tertiū, si quis te mille passus angariauerit: in quo tertio exemplo duplum additur, ut triplum compleatur. Qui numerus hoc loco si nō vt dictum est significat perfectionem, illud accipiatur, quod in præcipiendo tanquam tolerabilius incipiens paulatim crevit, donec perueniret usque ad duplum aliud preferendum. Nam primo præberit volunt alteram maxillam cum fuerit dextra percussa, ut min⁹ perferre paratus sis quam pertulisti. Quid enim dextera significat, & charius est vtique quam id q[uod] similia significat, & qui in re chariore aliquid pertinet, si in viliori perferat minus est, Deinde illi qui tunicam vult tollere, iubet & vestimentum dimitti, quod aut tantundem est, aut nō multo amplius, non tamen duplum. Tertio de mille passibus, quibus addēta dicit duo milia, usque ad duplum aliud perferas iubet. Ita significans sine aliquanto min⁹ quam iam fuit, sive tantundem, sive amplius quicq[ue] improbus in te esse voluerit, & quo animo tolerandum esse. In his sane generibus trium exemplorum nullum genus iniuria prætermisum esse video. Nanque omnia in quibus immoderatum aliquam patimur, in duo genera dividuntur: quorum alterū est quod restituī non potest, alterū quod potest.

Sed in illo quod restituī non potest, vindictæ solæ K tium quærī solet. Quid enim prodest quod perculsus repercutis? Niquid propterea aliquid quod in corpore læsum est restituetur in integrum? Sed tenuidus animus talia fomenta desiderat. Sanum autem firmumq[ue] ista non iuvant, quin potius miseris corditer perferendam alterius infirmitatem iudicat, quamvis alieno supplicio suam mitigandam quæ nulla est. Neque hic ea vindictæ prohibetur, quæ ad correctionem valet, etiam ipsa em̄ pertinet ad misericordiam. Nec impedit illud propositum quo quisque paratus est ab eo quem correctu esse vult, plura perferre. Sed huic vindictæ referenda non est idoneus, nisi qui odiū quo solent flagrare qui se vindicare desiderant, dilectionis magnitudine superaverit. Non emmetendum est ne odiss parvulum filium parentes videantur, cum ab eis vapulat pecans, ne peccet ulterius: & certe perfectio dilectionis ipsius dei patria imitatione nobis promovit, cum in sequentibus dicitur, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro eis qui vos persecuntur: & tamen de ipso dicitur per Prophetam, Quem enim diligit dominus corripit, flagellat autem omnem filium quem recipit. Dicit & dominus, Seruus qui nescit voluntate dñi Luce, 12. sui & facit digna plagiis, vapulabit paucis: Seruus L ait qui scit voluntate dñi sui, & faciens digna plagiis, vapulabit multis. Non ergo quæritur, nō vt & ille vindicet cui renī ordine potestas data est: & ea voluntate vindicet qua pater in parvulū filium, quæ per etatē odiss nondū potest. Hinc em̄ aptissimum exemplū datur, quo satis appareat, posse peccatum amore potius vindicari q[uod] imputū relinqui: vt illā in quem vindicat non poena miserum, sed correctione beatum velit: paratus tamen, si opus sit, æquo animo plura tolerare ab eo illata quæ vult esse correctum, sive in eum habeat potestatem coercendi sive non habeat. Magni autem & sancti viri, qui iam optime scirent, mortem istam quæ animam disfolluit a corpore, non esse formidandam, secundum eorum tamē animum qui illam timerent, nonnulla peccata morte punierunt, quo & viuentibus utilis metus incuteretur, & illis qui morte puniebantur, non ipsa mors noceret, sed peccatum quod augeri posset si viuerent, Non temere illi iudicabant, quibus tale iudicium donauerat deus. Inde est quod Helias multos morte affectit, & propria manu, & igne diuinitus impetrato: cum & aili multi magni & divini viri eodem spiritu consilendi rebus humanis nō temere fecerint. De quo Helia cum exemplum dedissent discipuli domino, commemorantes quid ab eo factum sit, vt etiam ipsi daret potestatem, petendi de celo ignem ad consumendos eos qui sibi hospitium non præberent: reprehendit in eis dominus non exemplum Prophetæ sancti, sed ignorantiam vindicandi quæ adhuc erat in rudibus, animaduertens eos non amore correctionis, sed odio desiderare vindictam. Itaque posteaq[ue] eos docuit quid esset diligere proximum tanq[ue] seipsum, infuso etiam spiritu sancto, quæ decē diebus cœpletis post ascensionem suam deflexit ut promiserat misit, non defuerit tales vindictæ, quæ multo rarius q[uod] in veteri testamento, Ibi enim ex maiore parte ferentes timore premebantur: hic autem maxima dilectione liberi nutriebantur. Nam & verbis A postoli Petri Ananias & vxoris eius, sicut in actibus A postolorum legimus, examines ceciderunt, nec refutatis sunt, sed sepulti. Sed si hunc libro haeretici, qui aduersantur & veteri testamento, nolunt credere, Paulum A postolum quem nobiscum legunt intueantur, dicentem de quodam peccatore quem tradidit satanæ in interium car-